

Tutu uvi tāchi racha'nu Paulu nuu ñivi chìnuni tu'un Jesuu iyo ñuu Corintu

*Paulu tàa ra tutu i'ya kuenda ma ndian chìnuni
ña iyo ma ñuu Corintu*

¹ Yu'u Paulu, ra kùu tatun Jesucristu, ti takan kùuni Ndioo ña na kùu chi'in ma ra yani yo Timoteu, tàa ndi ma tutu i'ya nuu ndyo'o ndian chìnuni tu'un Ndioo iyo ma ñuu Corintu, ta juuni nuu tandi'i inga ma ndian chìnuni iyo ma ñu'u' Acaya ndia. ² Ma Ndioo, ra kùu Tatá yo chi'in ma Racha'nu Jesucristu, na kata ra ma ñamani ra chata ndo, ikan na kuu koo vii ndo chi'in ta'an ndo.

Ndioo, jàmani ra anima yo

³ Na jaka'nu yo ma Racha'nu Ndioo ra kùu Tatá ma Racha'nu Jesucristu, vati rakan kùu ma ra kùu Tatá yo ña kùnda'vini yo, ta jàmani anima yo. ⁴ Vati takua jàmani ra anima yo ora ndè'o tundo'o, juuni kua ikan iyo yi ña jàmani yo inga ma ndian nde'e tundo'o takua jà'a ra chi'o ndia. ⁵ Vati ma takua kàya ma tundo'o ña ndè'o cha'a' ma Jesuu, juuni takan kàya ma tundeeni yo kuenda cha'a' ra. ⁶ Vati tu ndè'e ndi tundo'o, cha'a' maa ndo kùu yi, kuenda ña jandeeni ndo ta kàkú ndo ora ndè'e ndo tundo'o, ta tu jàmani Ndioo ndi, juuni kùu yi kuenda maa ndo ndia, vati yakan kùu yi ña ja'a yi ña na jandeeni ndo

ma tundo'o nde'e ndo takua jàndeeni maa ndi ndia. ⁷ Vati taku ndyu'u cha chito va'a ndi naja ni kuu yi chi'in ndo, ti vaji ndè'e ndo tundo'o takua ndè'e ndi yi, juuni kua ikan ni ku'va ma Ndioo tundeeni nuu ndo takua jà'a ra chi'in ndi ndia. ⁸ Ndyo'o yani, kùuni ndi ña koto kachin ndo, ti ya'a ga kua'a' tundo'o ndē'e ndi ma ninii ka'nu ñu'u' Asia niku. Vati ya'a ga xaan ma ku'va ikan, ti ndava kündeega ndi ña ndē'e ndi ma tundo'o ikan niku, vati töve chito ndi niku, tu ni kee ndito ndi jà'a ma tundo'o ikan. ⁹ Vati ndicha ña chànini ndi ña chani kuvi ndi niku. Va ma ña'a kuu yi ña jàna'a yi nuu ndi, ña na kuu jakakú ndi juuni maa ndi vati iyo yi ña chinuni ndi ma ña jà'a ma Ndioo, ra jànataku ma ndian ndií. ¹⁰ Ta juuni ma Ndioo ikan kuu ra ña jākakú ndi nuu ni kuvi ndi ma tiempu ikan. Ta chito ndi ña takan jākakú ra ndi vitin ta iti' nuu ndia, ¹¹ tuva ndyo'o tindee ndo ndi ña ka'an ndo chi'in Ndioo cha'a' ndi. Ta tu ya'a ga kua'a' ndo kà'an chi'in Ndioo cha'a' ndi, ya'a ga ni jaka'nu ndo ra, cha'a' ma ñamani ña iyo chi'in ndi jà'a ra.

Nuu kà'an Paulu nda cha'a' kuu yi ña nī kuu ku'un ra ñuu Corintu

¹² Vati ma ña ya'a chàta'ani ndi kuu ma ña ni ka'in vitin: ma chinituni ndi kà'an yi ña ji'na chi'in maa ndo kuu yi ña ya'a ga va'a ta ndaa iyo ndi, ña kua chi'in ma inga ñivi iyo ñuñivi. Ta tindee Ndioo ndi ña jà'a ndi ma ña kùuni ra, vati ma ña jà'a ndi kuu yi, chi'in ma ñamani Ndioo, ta yüvi chi'in ma ña chànini ma ñivi. ¹³ Yakan va ndisaa ma tu'un ña tàa ndi kuenda ndo, tàa kachin ndi yi, ikan na kuu

jakua'a ndo yi ta kutunini ndo ma ña kà'an yi. Ta ndàtu ndi ña na kuu kutunini ndo yi ndia. ¹⁴ Ma takua cha chā'a ndo kuenda naja kua jà'a ndi nuu ndo, yakan va ma ora ni kichi ndiko ma Racha'nu Jesuu ni koto kachin ndo tiá. Ma kivi ikan ya'a sii ni kuuni ndo nde'e ndo ndi, takua ya'a sii ni kuuni ndi nde'e ndi ndo ndia. ¹⁵ Va takua yu'u cha chā'i kuenda ña ya'a kùunio nde'o ta'an yo, yakan va chānini ña va'aga ña na kunde'e ji'nai ndo nuu ìyo ndo, ikan na sii kuuni ndo cha'a' ña ni nde'e ndo yu'u uvi cha'a'. ¹⁶ Takan chānini ña ya'i ta kunde'e ji'nai ndo ma ora ni ku'in iti' ñu'u' Macedonia, tajan ma ora ni chikoni'i ndikoi kuu kunde'e ndikoi ndo ma cha'a' uvi. Ta takan kuu tindee ndo yu'u chi'in ña kùmani nui, ikan na chaa va'i ma iti' ñu'u' Judea. ¹⁷ ¿A chānini ndo ña jànda'viña'i ndo, ora kā'in ña ni kunde'i ndo? ¿A chānini ndo ña yu'u ora kā'in ña ni ja'i iin tiñu, uvi nuu ña chānini, cha'a' ña kā'in "va'a" ta "vā'a" iin tiempuni?, kùuni ndo. ¹⁸ Va yöve takan kùu yi, ti ndava ndaa nuu Ndioo kà'in ña na kùu ka'an ndi "va'a" ta "vā'a" ma iin tiempuni. ¹⁹ Vati taku yu'u, Silvanu, chi'in Timoteu, ña kùu ma ndra kàtitu'un tu'un Jesucristu ra se'e Ndioo tañu ndo, kùu kà'an ndi "va'a" ta "vā'a" iin tiempuni. Vati uvanuu ma tu'un ña kà'an ndi kuenda ra kùu yi ña "va'a". ²⁰ Vati tandi'i ma tu'un ña chà'a Ndioo nuu ñivi, "va'a" kùu yi ti jàchinu ra yi cha'a' Jesuu. Yakan va ora jàka'nu yo Ndioo, kà'an yo "Amén, (ña kùuni yi ka'an yi takan na kuu yi)" cha'a' ma Racha'nu Jesucristu ndia. ²¹ Vati maa ma Ndioo kùu ra ña cha kāchin ra ndi chi'in ndo

ta jà'a ra ña kùu ndicha yo kuenda Cristu. Vati ma ña jà'a ra kùu yi ña tāvani'i siin ra yo kuenda ra, ²² ta kāni ra ma tuni ra yo, ta tāchi ra ma Tati Í ra ña koo yi chí'in yo endeeni, ta yakan kùuni yi ka'an yi ña ndicha ña ni ni'o ma ña va'a ìyo chí'in ra íti' nuu.

²³ Ta takā'an ku'in kunde'i ndo ma ñuu ndo takua chàninì niku, jā'i yi takan vati tüvi kùunì jakuninai ndo. Ta tu tüvi ña ndicha kùu ma ña kà'in, yakan va ìyo va'i ña jande'e Ndioo tundo'o yu'u. ²⁴ Vati yüvi ndyu'u kùu ma ndian kùu chito'o ndo ña chà'nda ndi tiñu nuu ndo. Uvaa ma ña kùuni ndi kùu yi ña kùuni ndi tindee ndi ndo, ikan na sii kùuni ndo chí'in ma ña chìnuni ndo, vati ndicha ña cha chìnuni va'a ndo tu'un Jesuu.

2

¹ Ta cha'a' ña'a kùu yi ña chāninì ña va'aga ña töve ku'in kunde'i ndo inga cha'a', koto ja'i ña na nda'vi kùuni ndo. ² Ta tu yu'u ku'in kunde'i ndo niku, ta ja'i ña na nda'vi kùuni ndo, ti nì'iin ndo töve kuu jandosii ndo yu'u cha'a' ña nda'vi kùuni ndo, tuva takan. ³ Ta cha'a' yakan kùu yi ña tāi ma tava kà'in chí'in ndo, ña töve nī kuuni ku'in kunde'i ndo koto ja'a ndo ña na nda'vi kuunì, tuva juuni maa ndo kuu ma ndian ìyo yi ña jandosii yu'u ora ndè'i ndo. Ta chito ndaa va'i ña tu yu'u sii kùunì, nda maa ndo ni kichi sii kùuni ndo ndia. ⁴ Vati ora tāi maa tutu carta ikan kuenda ndo, ya'a ga nākaninì, ta nda'vi kùunì ña ndava chàkui niku. Va na töve nī tai yi kuenda ña na nda'vi kùuni ndo, vati tāi yi, ikan na koto kachin ndo ña ya'a ga kùunì nde'i ndo.

Paulu jàka'nuni ra ma ra jà'a kuati

⁵ Ìyo iin ra jà'a ña nda'vi kùuni, ta töve jà'a ra yi kuenda ña na nda'vi kùuni uvaa yu'uni, vati juuni nda maa ndo nda'vi kùuni ndo jà'a ra ndia. Takani kà'in kuenda ndo, koto ya'a nduu tuku ma kua kà'in. ⁶ Ta ma tundo'o ña cha jānde'e ndo ma rakan, cha va'a takani, vati nduva'a cha kua'a' kùu yi kuenda ra. ⁷ Yakan va ma ña ìyo yi ña ja'a ndo ma vitin, kùu yi ña na jaka'nuni ndo ma kuati ra, ta na jamani ndo ra koto ya'a ga sutini kuuni ra, ta ja'a ra ma ña töve va'a. ⁸ Ta cha'a' yakan kùu yi ña jàninì ndo, ña na jana'a ndiko ndo nuu ra naja kua ya'a kùuni ndo nde'e ndo ra. ⁹ Vati ma niku ga, cha tãì ma tu'un i'ya nuu ma tutu ña tãchì nuu ndo, kuenda ña na kì'in ku'va ndo, nde'o tuva ndicha ña jachi'in ndo ma ña kà'in. ¹⁰ Yakan va tu jàka'nuni ndo ma kuati ra, cha'a' ma nda ña nikuuni ña jà'a ra, yu'u juuni jàka'nunì yi ra ndia. Vati ma ora jàka'nunì ma kuati, tuva ìyo iin nda cha'a' kùu yi, ndisaa yakan jà'i yi cha'a' ndo ndava nda nuu ma Racha'nu Cristu, ti kùnda'vinì ndo, ¹¹ ikan ma kui'na Satanaa, na tüvi kùu ja'án' ma ña kùuni maán' chi'o, vati cha nàkoto va'a yo ma mañá'.

Nàkanini Paulu cha'a' ña naja ni nata'an ra ma ra yani ra Titu ma ñuu Troa

¹² Takan kùu tajan ora chāa ndioi ma ñuu ka'nu ña nàni Troa, ña kuàkatitu'in ma tu'un ma Racha'nu Cristu, nduva'a nūna Ndioo ma anima ma ñivi nui, cha'a' ma tiñu jà'i kuenda ra. ¹³ Va vaji takan jà'a Ndioo chi'in, va yu'u ya'a nakaninì vaji ìyoi ikan, ti töve nāta'in ma ra yani yo Titu

ma ikan. Ta cha'a' yakan kùu yi ña nāka'in ch'i'n na ña ni ku'in, tajan kēe ndioi kuà'in ma iti' ñu'u' Macedonia.

Ndioo kùu ma ra tìndee ndi, ikan na kuu jakanaa ndi, ta takan kùu chinuni kua'a' ma ñivi ma tu'un Jesuu

¹⁴ Ta chà'i ta'vindioo nuu ma ra ndàka ndi kuà'an ndi ma iti' Jesucristu, ti cha jākanaa ra ndi kuenda ra, ta cha'a' maa ndi kùu yi ña jākoto ra ma tu'un ra nuu ma inga ñivi, takua jà'a iin xiko ña ya'a vii chà'an ma ora chitakuati yi nda ni kùuni. ¹⁵ Vati ndyu'u kùu ndi takua kùu ma xiko ma kutu ña sòkó ma Jesuu nuu Ndioo, ña chitakuati yi nuu ndisaa ñivi a ma ndian jàkakú Ndioo a ma ndian töve ndia. ¹⁶ Vati kuenda ma ndian töve chinuni, ma xiko ma kutu i'ya ni ka'ni yi na takua jà'a iin xiko xaan. Va kuenda ma ndian jàkakú Ndioo, ma xiko i'ya iin ña vii kùu yi, ti ni ja'a yi ña na koo ndito na indeeni. Ta ma tiñu i'ya n'i'in ñivi tüvi ìyo va'a na, ña kùu ja'a na yi. ¹⁷ Va taku ndyu'u vii kàtitu'un ndi ma tu'un Ndioo nuu ma ñivi, ta töve chàkunuu ndi jà'a ndi takua jà'a inga na, ña kàtitu'un na yi kuenda ña jàndokuikani yi na. Vati ndava ndaa nuu Ndioo, kà'an kachin ndi ma tu'un Jesuu nuu ma ñivi, ti maa ma Ndioo kùu ma ra tachi ndyu'u, ña na ndo'iin ndi ch'i'n Jesuu.

3

Ma tu'un chaa ña jàndo'iin tu'un ma Paulu ch'i'n ma ñivi

¹ Ta ma ora kà'an ndi te'en, za chà'nini ndo ña cha kīcha'a ndiko ndi jàka'nu ndi juuni maa

ndi?, kùuni ndo. ¿A chàniini ndo ña ìyo yi ña jana'a ndi iin tutu nuu kà'an yi ña ñivi va'a kùu ndi, ta nda ñuu kìchi ndi, a ña ndàkan ndi nuu ndo, ña na ja'a ndo ma tutu ikan kuenda ndaa ndi takua jà'a ma inga na?, kùuni ndo. Na yüvi takan kùu yi. ² Vati juuni maa ndo kùu ndo takua kùu ma tutu ña chiniñu'u ndi ña kà'an ña ñivi va'a kùu ndi. Ta ndisaa ma ñivi kùu jakua'a na yi, ta takan kùu koto na nda ñivi kùu ndi cha'a' ña cha ìyo ndo chi'in ndi ma tichi chinituni ndi. ³ Ta takan kùu yi ña cha chito ndaa va'a na ña ndyo'o kùu ndo, takua kùu ma tutu ña tãa juuni maa ma Racha'nu Cristu ña chã'a ndi nuu ndo, ora kàtitu'un ndi ma tu'un ra nuu ndo niku. Ta töve nī taa ma Tati Íí Ndioo ndito yi chi'in tinta chata yuu xa'nda kuenda ndo, takua jã'a Ndioo chi'in Moisés tatiempu, vati tãa ra yi va tichi anima ndo. ⁴ Chìniini ndi ma ña va'a ña jà'a ma Ndioo cha'a' ma Jesuu, yakan va chito ndi ti ndicha va'a ma ña kà'an ndi i'ya. ⁵ Ta na töve kùuni ndi ka'an ndi ña ma ña jà'a ndi, vachi yi tichi chinituni maa ndi cha'a' ña ìyo ndatu maa ndi, vati ndisaa ma ña kùu ja'a ndi vachi yi, va tichi chinituni Ndioo. ⁶ Vati ndyu'u cha chã'a Ndioo tundeeni ra nuu ndi kuenda ña na jana'a ndi ma tu'un chaa ra, ña jãndo'iin ra chi'in ndisaa yo. Ta takan kùu yi ña töve nī jando'iin ra yi chi'in ma tutu ley cha'nu ña tãa Moisés, vati jãndo'iin ra yi chi'in ma Tati Íí ra. Vati ma tutu cha'nu ikan chà'ni yi yo, ti taku ma Tati Íí ra ikan chà'a yi, va nuu koo ndito yo endeeni. ⁷ Ta ndicha kuii ma ley ña tãa Moisés chi'in letra chata ma yuu xa'nda, kichi yi chi'in kua'a' ña tàcha, ña ni ma ndian israelita

na küu nde'e na nuu ma Moisés ma ora ikan cha'a' ña ya'a tàcha yi. Ta vaji ndicha ña ya'a tàcha yi ma ora ikan, va chi'in tiempu ndā'va maa yi kueeni kueeni. ⁸ Va tu iin ña nduva'a kuii tàcha ta ka'nu kùu ma ley ikan ña chà'ni yi, jta nduva'a ga ka'nu kùu ma tu'un chaa ña chā'a Ndioo nuu yo cha'a' ña ìyo ma Tati Í ra chi'o! ⁹ Va jin ndicha ña ya'a ka'nu kùu ma ley ña tìsokuati yo kuenda ña na kuvi yo, vati nduva'a ga ka'nu kùu ma tu'un chaa ña jà'a ña na kuu yo ndian ndaa. ¹⁰ Vati cha'a' ña nduva'a kuii ka'nu kùu ma tu'un chaa, cha'a' yakan kùu yi ña na tüva kuenda kùu ma tu'un cha'nu, tuva jando induku yo yi chi'in ma tu'un chaa. ¹¹ Yakan va tu ya'a ga ka'nu kùu ma ña ni nda'va maa kueeni kueeni, nduva'a ga ka'nu kùu ma tu'un chaa ña endee töve ndā'va ma ña tàcha yi. ¹² Ndicha kuii ti chìto ndi ña ni jachinu Ndioo ma ña ndātu ndi, yakan va kùu kà'an kachin ndi naja kua kùuni maa ndi, ti ìyo tundeeni ra chi'in ndi. ¹³ Vati taku ndyu'u, na töve jà'a ndi takua jā'a ma Moisés, ña chāsi ra ma ja'ma nuu ra, koto nde'e na ña nàa ma ña tàcha ma nuu ra kueeni kueeni. ¹⁴ Va ma ndian israelita na töve nī kutunini na ma tu'un cha'nu ikan, ti juuni ndāsi ga ma nuu na chi'in ma ja'ma mandil ikan, nda ma vitin. Ta uvanuu ra kùu kindaa ma ja'ma ikan, kùu ma Racha'nu Cristu ora kīcha'a yo chìnuni yo tu'un ra. ¹⁵ Ta ndicha kuii ña takan kùu yi nda vitin, ti ora jākua'a na ma tutu cha'nu ña tāa Moisés, ndòndava ma chinituni na jà'a ña töve jàchi'in na tu'un Jesuu. ¹⁶ Ta tu ìyo ma ndian ndākoo na ma iti' kini nuu jà'a na kuati, ta kì'vi na ma iti'

Racha'nu Jesuu, ni kindaa ma ja'ma mandil ña ndàsi nuu na. ¹⁷ Vati maa ma Racha'nu Ndioo kùu ra ma Tati Íí, ta tu ìyo ma Tati Íí ma Racha'nu Ndioo tichi anima yo, ta ikan jan cha kùu ki'vi yo iti' Jesuu vati tüva tisokuati yi yo. ¹⁸ Yakan va tandi'i ma yo chìnuni, ña tüva ndàsi ma ja'ma mandil ikan nuu yo, vati cha kùu yo takua kùu iin ma inu ña kàni yi ma xina'ñu Ndioo, ikan na kuu nde'e ñivi ña ra va'a kùu ra, ta nani kivi tiaga jàndakuu ra yo takua kàa ra, vati ta'ii'iin kivi ìyo ga ma tundeeni ra chi'o, cha'a' ma tiñu jà'a ma Tati Íí ra chi'o.

4

¹ Yakan va ya'a jàndeeni ndi, vati Ndioo ya'a kùnda'vini ra ndi, ta cha'a yakan kùu yi ña chā'a ra tiñu nuu ndi ña kàtitu'un ndi tu'un va'a Jesuu nuu kua'a' ñivi. ² Vati ndyu'u cha kāchin ndi ña töve jàchi'in ndi ma tiñu xe'e ña jà'a tukanuu ma ñivi, ta juuni töve jànda'viña'a ndi a jàkanuu ndi xini na chi'in ma tu'un Ndioo ña jàna'a ndi. Vati uvaa ma tu'un jàna'a ndi kùu ma ña ndichani. Yakan va ndava nda nuu Ndioo kà'an ndi, ikan na ku'va na kuenda ña takan kùu yi. ³ Ta ma tu'un cha'a' ma Racha'nu Jesuu ña kàtitu'un ndi nuu ñivi, tu chàsi yi chinituni ma ñivi kùuni na, ndicha ña takan kùu yi va kuenda ma ndian kuànaa ni. ⁴ Ta ma ñivi ikan töve chìnuni na ma tu'un cha'a' Jesuu, ti ma kui'na, ra chà'nda tiñu nuu ñuñivi i'ya, cha chāsi ra ma ch̀nituni na, ikan na kùu kutunini na ma tu'un vii ña kà'an cha'a' Jesucristu, ra ya'a tacha, ra kàa indukuni

takua kàa ma Racha'nu Ndioo. ⁵ Vati ndyu'u töve kàtitu'un ndi ma tu'un ña jàka'nu juuni maa ndi, ti ma tu'un kàtitu'un ndi kùu ma ña kà'an ña Jesuu kùu ma ra chito'o yo, vati ndyu'u kùu ndi takua kùu iin musu ndo, cha'a' ña ya'a kùuni ndi nde'e ndi ma Racha'nu Jesuu. ⁶ Vati juuni ma Ndioo ra tãchi ma ñu'ú kuenda ña na jandondichin yi ma nuu naa, rakan kùu ra ña jätuvi ra ma ña tacha ra ña na koo yi chi'in yo ma tichi anima yo. Ta chi'in ma ña tacha ña iyo nuu Jesucristu jà'a ma Racha'nu Ndioo, kùu jandondichin yo nuu ma inga ñivi ta kùu koto na naja kua kàa ma ña tacha ra ndia.

Tu chìnuni yo tu'un Jesuu kùu koo va'a yo ma ñuñivi i'ya

⁷ Vati ma kuñu yo kùu yi takua kùu iin ma kisi ñu'u' nuu indii ma ña kuika Ndioo ti tichi kuñu yo indii ma ndatu ka'nu Ndioo, ikan na koto ñivi ña ma ndatu i'ya yöve ndatu maa yo kùu yi, ti ndatu ña chā'a Ndioo nuu yo kùu yi. ⁸ Yakan va vaji ya'a nde'e ndi tundo'o ja'a na, va jàndeeni ndi. Ta vaji nduva'a nàkanini ndi va töve jàña ndi ma iti' kuà'an ndi ti chìto ndi ña ni keta va'a yi. ⁹ Ta vaji ndikun na ndi, va Ndioo töve ndàkoo ma'iin ra ndi, ta vaji ndo'o ndi ja'a ma ñivi, va na kùu jandi'i na ndi. ¹⁰ Ta ndanikuni ma nuu kuà'an ndi ndè'e ndi tundo'o, endee chàku'uni ndi tava chī'í ma Jesuu ma nuu kruu, ikan na nde'e ma ñivi ña ndicha ña nī'i ndi ma ndatu ña nī'i ra ora nātaku ndiko ra. ¹¹ Vati ma ora juuni iyo ndito ga ndi ma ñuñivi i'ya, iyo tu'va ndi kuenda ña kuvi ndi cha'a' ma Racha'nu Jesuu, ikan na nde'e ma ñivi ña ndicha ña nī'i ndi ma

ndatu ña jāna'a ra nuu yo ma ora nātaku ndiko ra. ¹² Cha'a' yakan kùu yi ña ndyu'u endee ndè'e ndi tundo'o, ña ndava kùu ka'ni na ndi cha'a' ndo, ikan na kuu ni'i ndo nuu koo ndito ndo endeeni chi'in Jesuu.

¹³ Ta iin ra taa ma tutu Ndioo tatiempu te'en kā'an ra: “Ya'a ga chìnunì tu'un Ndioo, yakan va kàtitu'in yi.” Ta indukuni kùu yi chi'in ndyu'u, ti chìnuni ndi ma tu'un ra ta kàtitu'un ndi yi ndia. ¹⁴ Vati cha chìto yo ña ma Ndioo, ra jānataku ma Racha'nu Jesuu ma ora chī'í ra, juuni ma rakan kùu ra ña ni janataku ra ndi, ikan na ndo'iin ndisaa yo chi'in Jesuu ta ku'un yo chi'in ra ma nuu ìyo Tatá ra andivi. ¹⁵ Tandi'i ma tundo'o ña ndè'e ndi kuenda ndo, yakan jāna'a yi ña ya'a kùuni ndi nde'e ndi ndo, ikan ma ora cha ni'i ndo ma ñamani Ndioo kuu jāna'a ndo yi nuu kua'a' ñivi. Ta takan kua'a' na kicha'a na jaka'nu na ra ora chà'a na ta'vindioo nuu ra. ¹⁶ Ta cha'a' yakan kùu yi ña ya'a jāndeeni ndi, vaji ma iti' nuu nuna cha kuàndocha'nu ndi, va ma iti' tichi ma kuñu ndi tiá kuàndochaa yi nani kivi. ¹⁷ Vati ma tundo'o ña ndè'e ndi ma ñuñivi i'ya, nduva'a yati yà'a yi. Va chìto ndi ña nduva'a ka'nuga ma ndatu ña ni ni'i ndi ja'a ma tundo'o ikan, ti ni ni'i ndi nuu ni koo ndi endeeni chi'in Ndioo. ¹⁸ Vati na töve kì'in kuenda yo ma ña tà'an yo ma ñuñivi i'ya ña kùu nde'o, ti ma ña kì'in kuenda yo kùu ña, naja kua ni ni'o nuu ni koo yo endeeni chi'in Ndioo ña töve ndichin nde'o ma vitin. Vati ma ña kùu nde'o ma ñuñivi i'ya ya'a yati yà'a yi, va ma ña ìyo andivi, töve.

5

¹ Ta cha ch̀to yo ña tu ma kuñu yo j̀ndi'i na nuu yi, ni ni'o inga tuku yi ma nuu ni koo yo iti' andivi j̀a'a Ndioo. Vati ma kuñu yo ña iyo ma nuñu'u' ñuñivi i'ya k̀u yi takua k̀u ma ve'e ja'ma ña töve k̀ndee yi kua'a' tiempu, ti taku ma kuñu chaa, yöve iin ña j̀ava'a ñivini k̀u yi ti iin ña j̀a'a Ndioo kuenda yo k̀u yi. ² Ta ndicha ña ora juuni iyo ga yo ma ñuñivi i'ya, ya'a nda'vi k̀uni yo cha'a' ña cha k̀uni yo ni'o ma kuñu chaa ña ni ku'va Ndioo nuu yo ma iti' andivi. ³ Ta ora ni ni'o ma kuñu ikan, ni kuu yi takua ja'ma ñu'u yo, ti töve ni kakunuu viti yo j̀a'a yi. ⁴ Vati ma ora juuni iyo ga yo chi'in ma kuñu cha'nu yo ñuñivi i'ya, ya'a taxiini yo ta nda'vi k̀uni yo j̀a'a ma tundo'o ña ndè'o. Ta ndicha va'a ña töve k̀uni yo kuvi yo, ti ma ña k̀uni yo k̀u yi ña na sama ma Ndioo yo chi'in ma kuñu chaa ña k̀ndee ndisaa tiempu, takua j̀a'a yo ma ora s̀ama yo yo chi'in ma ja'ma chaa. ⁵ Vati maa ma Ndioo k̀u ra ña j̀andova'a ra ma tiñu i'ya kuenda yo, ti ch̀a'a ra ma Tati Í ra ña na koo yi chi'o, ikan na ku'va yo kuenda ña takan k̀u ma ña va'a ña ni ni'o tiá iti' nuu.

⁶ Ta cha'a' yakan k̀u yi ña nduva'a kuii j̀andeeni yo nani ora, ta ch̀to yo ti ora juuni iyo ndito ga yo chi'in ma kuñu ña iyo yo ma ñuñivi i'ya, k̀uni yi ka'an yi ña yöve ve'e maa yo k̀u ma nuu iyo yo, ti iyo chika yo nuu ma Racha'nu Jesucristu. ⁷ Vati vaji tak̀an kunde'o ra, va ma ña j̀a'a yo vitin, j̀a'a yo yi cha'a' ña ch̀nuni yo ma tu'un k̀an ra. ⁸ Va ch̀to yo ti ni jachinu ma Ndioo ma ña k̀an ra, yakan va nduva'a kuii

kùuni yo sama yo nuu ìyo yo, ta takan ndakoo yo kuñu yo nde've, ta ko'o koo yo chi'in ma Racha'nu Jesuu. ⁹ Ta cha'a' yakan kùu yi ña ndisaa tiempu nànduku yo ja'a yo ma ña chàta'ani ma Racha'nu Jesuu, ta takan ja'a yo tuva ku'un yo koo yo chi'in ra andivi vitin a kìndoo ga yo ma ñuñivi i'ya. ¹⁰ Vati tandi'i yo ìyo yi ña kujana'a yo yo ma nuu jàkutuni Jesuu ma kuati yo, ta ikan ta'ii'in yo ni ku'va ra ma ya'vi yo, cha'a' ma ña jà'a yo chi'in ma kuñu yo ora chīyo yo ma ñuñivi i'ya, tuva ña va'a kùu yi a töve.

Ma tu'un ña kà'an cha'a' ña jàndomani Racha'nu Ndioo yo

¹¹ Yakan va tava cha ch̀to va'a ndi ña ma Racha'nu, ìyo yi ña tiñu'u ndi ra. Ta cha'a' yakan kùu yi ña jànini ndi ma ñivi ña na na koto na ra ndia. Vati ma Racha'nu cha na koto va'a ra ndi, ta yakan va ndàtu ndi ña na koto maa ndo naja kua ìyo ndi ndia. ¹² Ta koto nàkanini ndo ña cha'a' ña jàka'nu ndi juuni maa ndi kùu yi, vati ma ña kùuni ndi jana'a ndi nuu ndo kùu yi ña na sii kùuni ndo cha'a' ndi, ikan na kuu ka'an ndo yu'u ma ñivi ora yöve ña ndicha kùu ña kà'an na, vati ma ña nànduku na kùu yi ña na jaka'nu ma ñivini na, ta töve jà'a na yi kuenda ma Racha'nu chi'in anima na. ¹³ Tuva ndyu'u ndian tivi xini kùu ndi kà'an ma ñivi, takan kùu ndi, va kuenda Ndioo, va tu yöve takan kùu yi kuenda maa ndo kùu yi. ¹⁴ Ta cha'a' ña ya'a kùuni ma Cristu nde'e ra yo kùu yi, ña cha chà'a yo kuenda ña cha ndìkun yo kuenda ra. Ta tava cha ch̀to va'a yo ña chī'í ra cha'a' yo, yakan va, kùuni yi ka'an

yi ña juuni takan cha chī'í ndisaa yo chi'in ra ndia. ¹⁵ Ta chī'í ra cha'a' ndisaa ñivi, ta cha'a' yakan kùu yi ña ma ndian ìyo ndito, na tüvi ìyo ndito na kuenda juuni maa na, vati ìyo ndito na, va kuenda ma ra cha chī'í, ta nātaku ndiko ra cha'a' na. ¹⁶ Ta cha'a' ña'a kùu yi ña nda vitin ta iti' nuu, ndyu'u na tüva nakanini ndi cha'a' ñivi takua nākanini inga ñivi ìyo ñuñivi cha'a' na, vaji takan chānini ndi cha'a' ma Racha'nu Cristu takua chānini ma ñivi ndia, va vitin na tüva. ¹⁷ Ta cha'a' yakan kùu yi ña ma ndian cha ndō'iin chi'in Cristu, iin ñivi chaa kùu na. Vati cha ndākoo na ma ña cha'nu ña jā'a na, ta vitin kùu na ma ndian chaa kuenda ra. ¹⁸ Ta tandi'i ma tiñu i'ya kùu yi ña jā'a ma Racha'nu Ndioo yi chi'in ndi, cha'a' ña jā'a Cristu, ña chā'a ra ma tiñu nuu ndi ña na jandomani ndi ma ñivi kuenda ra. ¹⁹ Ta takan kùu yi ña jāndomani ndiko ma Racha'nu Ndioo ma ñivi ìyo ñuñivi, cha'a' ma ña jā'a ma Cristu ña tüva ki'in Ndioo kuenda ma kuati jā'a na, vati ma ña kùuni ra kùu yi ña na jakoto ndi tandi'i ma ñivi ìyo ñuñivi ma tu'un ra ña kà'an cha'a' naja kua jandomani ra ma ñivi kuenda ra. ²⁰ Yakan va ndyu'u kùu ndi ndian kàtitu'un ma tu'un Jesuu, ta ma ora janini ndi ndo kùuni ndi ña na ki'in ndo kuenda ma tu'un kà'an ndi, ti tu'un Ndioo kùu yi. Yakan va chi'in sivi Jesuu jānini ndi ndo ña na ndomani ndo chi'in Ndioo. ²¹ Vaji Cristu na töve ni jā'a ra ni'iin kuati, va Ndioo, jāndaku ra ra ña na kuu ra iin ra ìyo kuati cha'a' yo. Ta juuni cha'a' Cristu kùu yi ña Ndioo, jāndo'iin ra yo ña na kuu yo ñivi ndaa kuenda ra ndia.

6

¹ Yakan va vitin, cha'a' ña jà'a ndi tiñu nuu ma Ndioo chi'in ndo, kùu yi ña jànini ndi ndo ña koto jãña ndo ma ñamani Ndioo ña chà'a ra nuu ndo. ² Vati ma Ndioo te'en kà'an ra nuu ma tutu ra:

Ma ora kũuniun ña taso'i ma ña kà'un, ta jã'i yi. Ta juuni tĩndei ñun ma kivi ña jākakúí ñun ndia kàti Ndioo.

Ta vitin kùu ma kivi ña taso'o Ndioo ña kà'an yo ta jākakú ra yo. ³ Töve nĩ chasi koo ndi nĩiin ñivi chi'in ma tiñu jà'a ndi. Cha'a' yakan kùu yi ña na kùu ka'an ma ñivi ña na yöve ña va'a kùu ma ña jà'a ndi.

⁴ Ma ña jà'a ndi kùu yi ña tandi'i ma nuu kuà'an ndi jàna'a ndi nuu ndisaa ñivi, ti ndian jàkuu tiñu Ndioo kùu ndi. Ta juuni jàndeeni ndi ña jà'a ndi tiñu ikan, vaji ya'a ndè'e ndi tundo'o ta kùmani ndatiñu nuu ndi. ⁵ Ta juuni ya'a ga jàndeeni ndi vaji kàni na ndi, ta tì'i na ndi vekaa ta ya'a jàkanuu na xini ta'an na kuenda ña jànde'e na tundo'o ndi. Ta juuni ya'a ga ndetiñu kùu ma tiñu jà'a ndi kuenda ma ñivi, ti ya'a ga kènaa ñuma'na ndi ta ya'a ga yà'a soko ndi ndia. ⁶ Ta juuni jàna'a ndi ma tiñu va'a ña jà'a ndi cha'a' ña kùu ndi ma ñivi ndaa, ta ch̀to ndi ma ña ndicha. Ta juuni ya'a jàndeeni ndi ta tiñu'u ndi inga ñivi, cha'a' ña ìyo ma Tati Í Ndioo chi'in ndi, ta cha'a' ña ya'a ga kùuni ndi nde'e ndi Ndioo, ⁷ ta cha'a' ma tu'un ndaa ña kàtitu'un ndi, ta cha'a' ma ndatu Ndioo ña ìyo chi'in ndi ndia. Ta ndyu'u chàtiñu ndi ndisaa tu'un ndaa ña chà'a Ndioo nuu ndi kuenda ña

tìndee yi ma ndian va'a, ta kuenda ña kà'an ndi yu'u ma ndian kà'an chata tu'un ndaa ikan. ⁸ Ta iyo iin ora tìñu'u ma ñivi ndi, ta iyo inga ora ña kùu ndi tu'un nduva'a jà'a na. Ta iyo ora vii kà'an na cha'a' ndi, ta inga ora, töve. Ta juuni iyo ndian kà'an ña ya'a ga siini ndi tu'un vata, vaji kà'an ndi tu'un ndicha. ⁹ Ma ñivi jà'a na chi'in ndi, takua jà'a na chi'in ndian töve nàkoto na, vaji nàkoto va'a na ndi. Ta kùu ndi takua kùu ma ndian cha kèe ña ndito, va juuni ndito ga ndi. Ta vaji ya'a ga jànde'e na tundo'o ndi, va na tüvi chì'í ndi jà'a na. ¹⁰ Ta juuni ya'a chisii ndi nani kivi, vaji ndè'e ndi tundo'o. Ta vaji ndicha ña kùu ndi ma ndian nda'vi, va chà'a Ndioo ña na jàndokuika ndi kua'a' ñivi chi'in tu'un ra ña kàtitu'un ndi. Ta kàa ndi takua kàa iin ndian tükuii na iyo nuu, va tandi'i nakuyi iyo nuu ndi jà'a Ndioo.

¹¹ Ndyo'o yani ndian iyo ñuu Corintu, cha kàtitu'un kàchin va'a ndi chi'in ndisaa anima ndi nuu ndo, ti ya'a küuni ndi nde'e ndi ndo. ¹² Yüvi maa ndi kùu ma ndian küuni nde'e ndo, vati maa ndo kùu ma ndian küuni nde'e ndi. ¹³ Yakan va janinj ndo, takua jà'a iin tatá chi'in ndiakuati se'e ra, ña na küuni ndo nde'e ndo ndi takua küuni ndi nde'e ndi ndo.

Maa yo kùu yo tava kùu ma veñu'u Ndioo ra chà'a nuu koo yo endeeni

¹⁴ Yakan va koto ndö'iin ndo chi'in ñivi töve chìnuni tu'un Jesuu, vati ma ndian jà'a takan kùu na takua kùu iin yunta chi'in iin burru ña jùndii yo ma yuku xini ndri ta töve induku xita ndri. ¿A indukuni chànini ma ndian va'a chi'in ma ndian

kini? Ta, ¿a induku chàkunuu ndian kuà'an iti' ndichin chi'in ndian chàkunuu nuu naa kùuni ndo? ¹⁵ Ña yöve takan kùu yi, vati töve induku chànini ma Cristu kua ma kui'na. Ta juuni na kùu koo vii ma ndian chìnuni kua iin ndian töve chìnuni va'a. ¹⁶ Na töve indukuni kùu ma veñu'u nuu jàka'nu yo Ndioo, kua ma nuu ìyo ma yutun í ña jàka'nu ma ndian töve chìnuni. Ti maa yo kùu ma ndian kùu veñu'u ma Ndioo, ra chà'a kivi koo yo. Ta cha'a' yakan kùu yi ña te'en kà'an Ndioo cha'a' yi niku:

Ni koi chi'in na ta ni kakunui ma chi'in na,
ti yu'u ni kuu ma Ndioo na
ta ndiakan ni kuu na ma ñivi.

¹⁷ Yakan va juuni te'en kà'an ma Ndioo ndia:
Na kee ndo ma tañu ma ñivi töve chìnuni ikan,
ta na koo siin ndo,
ta koto jà'a ndo ma ña töve va'a,
tajan kùu ku'vai ña kì'vi ndo ma iti,

¹⁸ vati ndyo'o ndian kùu ñivi ña'a ta ndra'ii, ni
kui iin tatá kuenda ndo,
ta maa ndo ndian kùu se'i,
takan kàti ma Racha'nu Ndioo ra ya'a ga ìyo
ndatu ninii ka'nu nuñu'u' ñuñivi chi'in andivi.

7

¹ Ta cha'a' ma tu'un ña chā'a Ndioo nuu yo i'ya ndyo'o yani, ìyo yi ña jaña yo tandi'i ma ña kini jà'a yo chi'in ma kuñu yo ta ma chinituni yo ta jaka'nu yo ra, ikan na ndo'íí yo cha'a' ña kùu yo ñivi ña tiñu'u Ndioo.

*Ya'a ga chisii Paulu cha'a' ña sàma kua chànini
ma ndian ìyo Ñuu Corintu*

² Yakan va na ku'va ndo ita'vi nuu nuna ma anima ndo nuu ndi, vati ndyu'u yüvi ndian jànda'viña'a kùu ndi ta ni yüvi ndian kini kùu ndi ta töve jàkanuu ndi xini nī'iiñ ñivi ndia. ³ Ta koto nàkanini ndo ña chi'in ma ña kà'an ndi i'ya chata ndo kà'an ndi, kùuni ndo, vati tava cha kà'in chi'in ndo niku ña, maa ndo kùu ma ndian ya'a kùuni ndi nde'e ndi, vaji ndava iyo yi ña kuvi ndi cha'a' ndo, tuva takan kùu yi. ⁴ Cha'a' yakan kùu yi ña ya'a chīsii ndi cha'a' ndo, ta tüvi ndasii ndi ña ka'an ndi ma tu'un ndaa nuu ndo. Vaji tañu ma tundo'o ndè'e ndi juuni ya'a chīsii ndi cha'a' ndo ndia.

⁵ Vati nda ora kīchaa ndi ma ñu'u' Macedonia, ni ita'vi takā'an nindee ndi, vati ma ña tà'an ndi kùu ña, tandi'i nuu kuà'an ndi ya'a ga ndè'e ndi tundo'o, ti kànita'an ma ñivi chi'in ndi, ta cha'a' yakan kùu yi ña ya'a ndasii ndi ndia. ⁶ Va ma Ndioo ra jàndomani ma ndian ya'a ga nda'vi kuuni, rakan kùu ra ña jàndomani ndyu'u cha'a' ma ra nàni Titu ma ora kīchaa ra. ⁷ Va na yöve uvaa cha'a' ña kīchaani Titu kùu yi ña kùu takan, vati ndava nda maa ra juuni ya'a chīsii ra cha'a' ma tiñu va'a ña jā'a ndo ndia. Ta juuni kātitu'un ra nuu ndi naja kua ya'a ga kùuni ndo nde'e ndo ndi, ta naja kua ya'a nda'vi kuuni ndo ora nàkanini ndo cha'a' ndi. Yakan va tiaga chīsii ndi ma ora kà'an ra takan. ⁸ Ta nda'vi kùunī ora chā'i kuenda ña ma tutu ña tāchi nuu ndo ni ja'a yi ña na nda'vi kuuni ndo niku. Va vitin töva nda'vi kùunī ti cha chā'i kuenda ña ndicha kuii ña takan kùu yi chi'in ndo, va kuenda uvi uni kivi ni. ⁹ Ta vitin ya'a chīsij, va yöve cha'a' ña ya'a nda'vi kùuni ndo jā'i ora tāchi ma tutu nuu ndo,

ti ch̀isii va cha'a' ña ch̀ikoni'i ndiko ndo chi'in Ndioo j̄a'a ma ña nda'vi k̀uuni ndo. Ta ch̀itoi ña cha'a' Ndioo k̀uu yi ña nda'vi k̀uuni ndo, ta juuni chà'i kuenda ña töve n̄i jachika ndo ndo ma iti' ra jà'i ora t̄ach̄i ma tutu nuu ndo. ¹⁰ Vati tu ch̀ikoni'o ma iti' Ndioo jà'a ña ya'a nda'vi k̀uuni yo, iin ña va'a k̀uu yi nuu Ndioo, ta takan k̀uu ni'o nuu j̀akakú ra yo ta tüva ìyo yi ña ǹakanini yo cha'a' yi. Va tu ya'a ga nda'vi k̀uuni yo takua ndà'vi k̀uuni ma ñivi ìyo ñuñivi, ni ja'a yi ña na endee k̀esiin yo ma iti' Ndioo. ¹¹ Ya'a chàta'ani Ndioo naja kua j̄a'a ndo ña j̄andeeni ndo ma ña ya'a nda'vi k̀uuni ndo ma tava k̀uuni ra. Ta vitin, j̄na nde'e ndo ma naja kua va'a j̄a'a ma tu'un ña t̄ach̄i nuu ndo! J̄a'a yi ña na ku'va ndo kuenda, ta tandikun ndo ma iti' va'a. Ta juuni j̄a'a yi ña na kuxaan ndo chi'in ma ra jà'a kuati, vaji ya'a kanuu ndo jà'a ndo yi. Ta juuni j̄a'a yi ña na ya'a kuuni ndo nde'e ndo yu'u ndia, ta juuni j̄ande'e ndo tundo'o ma ra j̄a'a ma kuati ikan. Ta cha'a' ma ña j̄a'a ndo i'ya, j̄ana'a yi nuu ndi ña na töve n̄i ndo'iin ndo chi'in ña kini. ¹² Yakan va ora t̄ach̄i ma inga tutu nuu ndo, töve ya'a ǹakanin̄i cha'a' ma ra j̄a'a kuati ikan, ta ni töve ya'a ǹakanin̄i cha'a' ma ra ndē'e ma tundo'o ndia. Ti ma ña ch̄anin̄i ora t̄ach̄i yi nuu ndo k̀uu yi ña na koto ndaa va'a ndo tu ndicha kuii ña ya'a k̀uuni ndo ndē'e ndo ndi ndava nuu Ndioo. ¹³ Ta cha'a' yakan k̀uu yi ña n̄i'ndi tundeeni ndi.

Va ch̀isii ga ndi ora ndē'e ndi ña ya'a ga sii k̀uuni ma Titu cha'a' ña t̄indee ndo ra ta chà'a ndo tundeeni ra ora ch̄ande'e ra ndo. ¹⁴ Ta ora k̄atitu'in nuu Titu ña ñivi ya'a iñu'u k̀uu ndo

ma nuu ra, nduva'a kīndoo va'i jā'a yi ta töve nī kukanui, ti takan kūu yi. Ta tava ndisaa ma tu'un kātitu'un ndi nuu ndo kūu yi ma ña ndaa, juuni ña ndaa kūu ma ña kātitu'un ndi nuu Titu cha'a' ndo ndia. ¹⁵ Ta ma Titu tiaga kùuni ra nde'e ra ndo ma ora chàku'uni ra ma ña jā'a ndo chí'in ra ña jāchi'in ndo ma tu'un yu'u ra, ta ya'a tīñu'u ndo ra ora chíyo ra chí'in ndo. ¹⁶ Cha'a' yakan kùu yi ña ya'a ga chīsii, vati iyo kua'a' tundeeni chí'in ndo.

8

Kātitu'un Paulu cha'a' xu'un' sòkó yo nuu Ndioo

¹ Ta vitin ndyo'o yani, kùuni ndi jakoto ndi nuu ndo naja kua chà'a Ndioo ma ñamani ra nuu ndian chìnuni ña iyo ninii ñuu ñu'u' Macedonia. ² Ta ma ndian chìnuni ñuu ikan, vaji cha ndē'e na kua'a' tundo'o, va nduva'a kuii chīsii na, ta vaji ndicha ña nda'vi na, va ndiakan kùu ma ndian sòkó ga ma ndatiñu kuenda ma Ndioo. ³ Ta cha'a' yakan kùu yi ña, yu'u chà'i kuenda cha'a' na, ña ndicha kuii ña maa ndio na sòkó na ma ndatiñu kuenda Ndioo chí'in anima na, ta tandi'i inga tuku ma ña chā'a na, ta ndava tiaga ma ña kùu ku'va na ndia. ⁴ Ta nduva'a chíkan na ñamani nuu ndi ña, na ku'va ndi ña ki'in na ita'vi ma ndatiñu ña sòkó ma ñivi nuu ndi, kuenda ña na tindee na ma ñivi Ndioo ndia. ⁵ Takan kūu ña sòkó na tiaga ma kua chànini ndi niku, vati ji'na sòkó na maa na kuenda ma Racha'nu, tajan sòkó ndio na na nuu ndi kuenda ña na tindee na ndi, ma takua kùuni Ndioo. ⁶ Ta

cha'a' yakan kùu yi ña jānini ndi Titu ña, na jachinu ra ña jati'vi ra ma ndatiñu ña sòkó ma ñivi ña ìyo tañu ndo, ma takua kīcha'a ra jà'a ra yi niku. ⁷ Vati takua ndyo'o ya'a ga va'a kèta tandi'i ma tiñu jà'a ndo, tava kùu ma ña ya'a chìnuni ndo, ta ya'a ìyo chinituni ndo kuenda ma tiñu Ndioo ña jàna'a ndo ma tu'un ra nuu inga ñivi chi'in ndisaa anima ndo, ta ya'a kùuni ndo nde'e ndo ndi. Ta takua indukuni jà'a ndo, ta ìyo yi ña jachinu ndo jàti'vi ndo ma ña kà'an Titu ndia. ⁸ Ta cha'a' ña'a töve jàninì ndo ña ja'a ndo yi chi'in na, ti ma ña kuunì kùu yi ña na ku'va ndo kuenda tu indukuni anima ndo chi'in inga na, ikan na koto ndo tu ndicha ña kùuni ndo nde'e ndo na. ⁹ Ndyo'o cha nàkoto ndo ma ñamani ña chā'a Racha'nu Jesucristu nuu ndo, vati rakan vaji ya'a ga kuika ra ora chīyo ra andivi, va nde've ndōnda'vi ra cha'a' ndo, ikan na kuu ndokuika ndo cha'a' ndisaa ma ña jā'a ra kuenda ndo.

¹⁰ Ta cha'a' ña'a kùu yi ña, chùndayu'i ndo ña na jàchinu ndo ña jàti'vi ndo ma ndatiñu ikan, takua cha kīcha'a ndo jà'a ndo yi chi'in ndisaa anima ndo ma kuyava. ¹¹ Yakan va na ja'a ndo ma tiñu ikan, ta jachinu ndo yi ma takua chānini ndo ma ora kīcha'a ndo ja'a ndo yi. Ta juuni na ku'va ndo yi nuu na takua ìyo yi chi'in ndo. ¹² Vati tu ìyo ñivi ña kùuni na soko na iin nakuyi chi'in ndisaa anima na, ma Ndioo ki'in ra kuenda yi tuva sòkó na yi ma takua ìyo yi nuu na. Vati taku rakan tüvi chikan ra ña na sòkó na tia yi tuva tüvi ìyo yi nuu na. ¹³ Ta töve kùuni ndi ña, na kumani ndatiñu nuu ndo cha'a' ña tìndee

ndo inga ñivi, vati ma ña kùuni ndi kùu yi ña, na ndoo induku na chi'in ndo. ¹⁴ Ti taku ma vitin, nuu ndyo'o ìyo ma ndatiñu ña kumani nuu na, va ni keta iin kivi ña nuu maa ndo ni kumani yi, tajan ndiakan kùu tìndee ndio na ndo chi'in ma ña kumani nuu ndo, ti maa na ni koo yi nuu. Ta takan kùu yi ña ndisaa ndo ni ndo induku ndo. ¹⁵ Vati taku nuu ma tutu Ndioo te'en kà'an yi: “Ni töve nī chakoso nī'iin nakuyi nuu ma ndian ya'a kua'a' ndatiñu jāti'vi, ta ni töve nī kumani nī'iin nakuyi nuu ma ndian ya'a ga tiani nakuyi jāti'vi ndia.”

Nuu kuà'an Titu chi'in ndian kùta'an ra ñuu Corintu

¹⁶ Ta cha'a' yakan kùu yi ña ya'a ga chà'i ta'vindioo nuu ma Racha'nu Ndioo, cha'a' ña induku chà'nini Titu ma kua chà'ninī cha'a' ndo ndia. ¹⁷ Takan kàti, ti jāchi'in ra ma kua chà'ninī, va tava juuni ya'a ga ìyoni ra ña na koo va'a ndo. Yakan va, maa ndio ra kùu ma ra kùuni kunde'e ndo ma vitin. ¹⁸ Ta chi'in Titu tāchi ndi iin ra yani yo ra chìnuni, ña ya'a va'a kà'an ta'ii'iin ma ñivi Ndioo chata, cha'a' ña ya'a va'a kàtitu'un ra ma tu'un Ndioo ña jàkakú yo. ¹⁹ Ta na yöve uvaa ña'ani kùu yi, vati juuni kāchin na ma ra yani yo i'ya, kuenda ña kakunuu ra chi'in ndi, ta tìndee ra ndi ña jàchaa ndi ma ndatiñu ña sòkó ndo nuu ndi kuenda na. Ta ndisaa ma tiñu i'ya jà'a ndi yi takan, ikan na ku'va ndo kuenda ña nduva'a ìyoni ndi tìndee ndi ndo, ta juuni jà'a ndi yi cha'a' ña tiñu'u ndi ma Jesucristu ndia. ²⁰ Ta takan kùuni ndi ja'a ndi, ikan na töve ka'an ma ñivi chata ndi cha'a' ma xu'un' ña sòkó ndo

kuenda ña nata'vi ndi yi kuenda ndian chiniñu'u yi ña ìyo inga ñuu. ²¹ Vati ndisaa ña chànini ndi ja'a ndi kùu ma tiñu ndaa, yöve uvaa nuu ndè'e ma Racha'nu kùu yi, ti juuni nuu ndè'e ma ñivi ndia.

²² Chi'in ma ninduvi ndra'ya tachi ndi inga ra yani yo ma nuu ndo, vati ra'ya kua'a' cha'a' cha jāna'a ra nuu ndi ña chàta'ani ra ja'a ra ma tiñu Ndioo, va vitin tiaga chisii ra ña kùuni ra ja'a ra yi cha'a' ña ìyo tundeeni ra chi'in ndo. ²³ Tu ìyo ndian chikatu'un nuu ndo cha'a' ma ra yanio Titu, na ka'an ndo chi'in na, ti merui, ra jàtiñu chi'in cha'a' ndo kùu ra. Ta tu chikatu'un ga na cha'a' ma inga ndra yani yo, na ka'an ndo chi'in na, ti ndra tachi ma ndian chìnuni ña ìyo inga ñuu kùu ndra. Ta juuni ya'a ga tiñu'u ndra ma Jesucristu ndia. ²⁴ Yakan va ìyo yi ña jana'a kachin ndo nuu ndra'ya, ikan na kuu koto ndra ti ñivi jàchinu ña kà'an kùu ndo, ta takan kùu koto ndra ña ìyo kuenda ma tu'un tayi kà'an ndi cha'a' ndo, ikan na ku'va ma ndian chìnuni kuenda naja kua kuu ndo.

9

Nuu kà'an Paulu cha'a' ña na sokó yo ma ndatiñu kuenda ma ndian ta'an yo ndian kùmani yi nuu

¹ Ta cha'a' ma xu'un' ña nàkuiso ndo kuenda ma ndian ta'an yo ndian chìnuni, tūva chiniñu'i kàtitu'in nuuni nuuni nuu ndo, ² vati cha chitoi ti ya'a ga ìyoni ndo jà'a ndo yi, ta nduva'a kàtitu'in nuu ma ndian chìnuni ñu'u' Macedonia naja kua ya'a tayi kùuni cha'a' ndyo'o ndian ìyo ñu'u'

Acaya, vati nda kuyava kùu yi ña chàtu'va ndo ña tìndee ndo na. Ta chayatin ma ndian ñu'u' Macedonia cha nduva'a chisii na cha'a' ña ya'a chàta'ani ndo jà'a ndo yi. ³ Ta cha'a' yakan kùu yi ña tàchi ma ndra yani yo i'ya, na tindee ndra ndo jati'vi ndo ma ña ni sokó ndo, ikan na töve nakanini ma ñivi ña jatayi maani ndi ndi cha'a' ndo nuu na, ma ora kätitu'un ndi ña ndicha kuu ña iyo tu'va ndo jà'a ndo yi, ⁴ koto najani kaani ku'un iin ma ndian ñu'u' Macedonia ña chìnuni chi'in ma ñuu ndo, ta nata'an ndi ndo ña töve iyo tu'va ndo ña jàchinu ndo ma tiñu ikan. Ta tu takan ni kuu yi tajan ni kukanuu ndi cha'a' ndo cha'a' ña nduva'a kùndeeni ndi ndo niku. Va maa ndo kùu ma ndian nduva'a ga ni kukanuu cha'a' yi. ⁵ Ta cha'a' ña'a kùu yi ña chikain nuu ma ndra yani yo ña na ku'un ji'na ndra kunde'e ndra ndo nuu iyo ndo, ikan na tindee ndra ndo ña na jachinu ndo ma xu'un' ña jàti'vi ta'an ndo, takua chā'a ndo tu'un niku. Vati kùuni ndi ña na ja'a ndo ña kana ma anima ndo, ta yöve ña jà'a ndo yi cha'a' ña jànini ndi ndo.

Tu sòkó yo iin nakuyi, na ja'a yo yi va chi'in ndisaa anima yo

⁶ Na kuku'uni ndo takua kà'an ma tu'un i'ya: Taku ma yo tàchi tiani, juuni tiani ma ndatiñu ni ndaki'in yo ndia. Ta ma yo tàchi kua'a', juuni kua'a' ma ndatiñu ni ndaki'in yo ndia. ⁷ Ta'ii'in yo, iyo yi ña sokó yo iin nakuyi, va chi'in ndisaa anima yo, ta na töve iyo yi ña sokó yo yi cha'a' ña jànini inga na yo, tuva töve iyoni yo ja'a yo yi, vati Ndioo ya'a ga kùuni ra nde'e ra ma ñivi ña ya'a chisii ora soko na iin nakuyi. ⁸ Ndioo kùu

jandokua'a' ra tandi'i nuu ma ñamani ra kuenda ndo, ikan na kùmani nĩ'iin nakuyi nuu ndo, ta takan kùu tindee ga ndo inga tuku ñivi chi'in ma tiñu va'a jà'a ndo ndia. ⁹ Vati tutu Ndioo te'en kà'an yi:

Nāta'vi na ma ña chiniñu'u ma ndian nda'vi, ta ma tiñu va'a ña jà'a na iyo yi endeeni.

¹⁰ Vati ma Ndioo ra chà'a ma tata ña tàchi yo chi'in ma ña chàchi yo, ni ku'va ra yi nuu ndo, ta ni jandokua'a' ra yi, ikan na kuu jatiñu ndo yi kuenda ña tìndee ndo inga ñivi. ¹¹ Ta takan ndyo'o ni koo kua'a' nuu ma ña kuika ndo, ikan na kuu tindee ndo ma ndian kùmani yi nuu. Ta ora ni kundaka ndi yi nuu na, ni ku'va na ta'vindioo nuu ma Racha'nu cha'a' ña jàkuu ndo ma tiñu ikan. ¹² Vati ora tindee ndo ma ndian ta'an ndo ña kùmani yi nuu, na yöve uvaa cha'a' yakan kùu yi ña jà'a ndo ma ña va'a, vati juuni jà'a ndo ña na ku'va na kua'a' ta'vindioo nuu ma Racha'nu ndia. ¹³ Ta ndiakan nduva'a ni jaka'nu na Ndioo, cha'a' ma ña sòkó ndo kuenda na. Ta chi'in yakan jàna'a ndo ña ndicha va'a ña jàchi'in ndo ma tu'un Cristu ña kàtitu'un ndo. Yakan va ni tiñu'u na Ndioo cha'a' ma tiñu va'a ña jà'a ndo kuenda na, ta kuenda inga ñivi ndia. ¹⁴ Ta juuni ndiakan ni ka'an na chi'in Ndioo cha'a' ndo chi'in ndisaa anima na, cha'a' ña ndè'e na ña nduva'a iyo ma ñamani Ndioo chi'in ndo. ¹⁵ ;Ta'vindioun yo'o Racha'nu cha'a' ña chà'un iin ña ya'a ka'nu nuu ndi ña nĩ kuu nani'i ndi naja kua ka'an ndi yi!

Nuu iyo ndatu Paulu cha'a' ña kùu ra tatan Jesucristu

¹ Yu'u Paulu chà'i kuenda ña iyo ma ndian iyo tañu ndo kà'an na ña kanui kà'in nuu ndo ora iyo i tañu ndo, ta xaan kà'in nuu ndo chi'in tutu ora chàkunui nuu chika, kùuni ndo. Va vitin yu'u jàninì ndo chi'in tu'un vita ta vii takua vii kà'an Cristu, ² ña koto jàninì ndo yu'u ña na kà'an xain nuu uvi uni ma ndian iyo tañu ndo ña kà'an ña ndisaa ña jà'a ndi kùu kuenda juuni maa ndi, ora ni kunde'e ndiko ndi ndo. ³ Ndicha va'a ña juuni ma ñivi iyo ñuñivi kùu ndi, va töve kànita'an ndi takua jà'a ma ndian iyo ñuñivi i'ya. ⁴ Vati ma ña nda'a ndi kuenda ña kànita'an ndi, töve indukuni kùu yi takua kùu ma ña chàtiñu ma ndian iyo ñuñivi i'ya, ti ma ña nda'a ndi kùu ma ndatu ña chā'a Ndioo kuenda ña na jàkanaa ndi ndian iyo ndatu ma ñuñivi i'ya. ⁵ Ta takan kùu yi ña jandi'i ndi ma tu'un kà'an ma ndian kà'an chata Ndioo chi'in tandi'i tu'un tayi ña töve chà'a ña na nakoto ñivi ma Racha'nu Ndioo. Ta tandi'i ma ndian chànini takan ndàkoo ndi na nda'a' Cristu, ikan na jachi'in na ma ña kà'an ra. ⁶ Ta ora cha chā'a ndi kuenda ña cha jàchi'in va'a ndo ma tu'un Cristu, tajan ndyu'u cha iyo tu'va ndio ndi kuenda ña jànde'e ndi tundo'o tandi'i ma ndian töve kùuni jachi'in ma tu'un ra.

⁷ Kùuni ndi ña ja'a va'a ndo kuenda naja kua kùu ma ñivi. Tu iyo nda ndyo'o ña ndicha va'a ña kùu ndo ndian chìnuni tu'un Cristu, iyo yi ña ki'in kuenda ndo ndyu'u cha'a' ña juuni ndian chìnuni tu'un ra kùu ndi ndia. ⁸ Ta ndicha ña vaji ya'a ndui tiá ma kua jàninì ndo chi'in ma

tiñu ndisoj, na töve kànui ja'i yi, ti ch̀toi ña ma ndatu ña chā'a ma Racha'nu nuu ndi kùu yi kuenda ña na tindee yi ndo ña kua'nu va'a ndo, ta yöve kuenda ña jànaa yi ndo. ⁹ Na töve kùuni ña nakanini ndo ña jayu'vi ndo chi'in ma tutu ña tàchi nuu ndo. ¹⁰ Vati iyo iin ndo ña kà'an ña ya'a ga xaan kà'in nuu ma tutu tàchi nuu ndo, va ora kà'in yi chi'in ma tu'un yu'i, ya'a vita kà'in yi ta töve nda kuenda yi, kùuni ndo. ¹¹ Va ma ndian kà'an te'en, iyo yi ña koto va'a na ti ma ora tüvi ndi chi'in ndo ta kà'an ndi takan nuu ma tutu tàchi ndi nuu ndo, indukuni takan ni ja'a ndi yi ora ni koo ndi chi'in ndo ma nuu iyo ndo ndia.

¹² Ta na töve kànani ndi jando induku ndi ndi chi'in ma ndian jàka'nu juuni maa. Taku ma ndian ch̀nini takan, tìvi xini na ti yüvi ña va'a kùu ma ña ch̀nini na, ña kùuni na jando induku na na chi'in juuni maa na, kuenda ña jaya'a na yi nuu inga tuku na. ¹³ Vati taku ndyu'u, na tüvi ch̀ta'ani ndi jaka'nu ndi ndi tiá ma kua iyo yi ña ja'a ndi. Vati maa ma Ndioo kùu ra ña jàna'a ra nuu ndi ndanu iyo yi ña kukuita ndi chi'in ma tiñu jà'a ndi, ta maa ra kùu ra ña chā'a ra ña kèta ndi nda ma ñuu Corintu nuu iyo ndo chiña. ¹⁴ Ti tu tüvi chā'an ndi ch̀katitu'un ndi tu'un Cristu nuu ndo niku, na töve nda kuenda kùu yi ma ña kà'an ndi vitin, va cha'a' ña maa ndi kùu ma ndian nunuu ña ch̀katitu'un yi nuu ndo, yakan va ch̀a' ndi kuenda ña tüvi ya'a nduu ndi tiá ma kua iyo yi ña jà'a ndi. ¹⁵ Ta na töve jàtayi ndi ndi cha'a' ma tiñu ña jà'a inga ñivi, ta iin ña maa ndi kùu ma ndian jà'a yi. Ti ma ña ch̀nini ndi ja'a ndi kùu ña jàtiñu ga ndi chi'in ndo takua kùuni

Ndioo ña jà'a ndi, ikan na chinuni ndo tiaga. ¹⁶ Ta tiá ití' nuu chà'nini ndi ku'un ndi nda ití' nuu ga ma ñuu ndo ña kukatitu'un ndi nuu inga ñivi cha'a' ña naja kua ni jakakú Cristu yo, va ma ña töve chà'tani ndi ja'a ndi kùu ña xitakaa ndi ñivi chinuni tu'un Cristu jà'a inga ndra, ta jaka'nu ndi ndi cha'a' ma ñivi chìnuni jà'a ndra. ¹⁷ Ta tu ìyo nda yo kuunio jaka'nu yo yo cha'a' iin nakuyi, va'a ga ña na jaka'nu yo yo cha'a' ña kùu yo kuenda ma Racha'nu. ¹⁸ Vati na yöve cha'a' ña jàka'nu yo juuni maa yo kùu yi ña kindoo va'a yo, ti tu kindoo va'a yo nuu Ndioo kùu yi cha'a' ña kàti Ndioo ña ñivi va'a kùu yo.

11

Nuu kà'an Paulu chata ma ndra jà'ani ña kùu tatun Jesuu

¹ ;Ma ña kùunì kuu yi ña na jandeeni ndo uvi uni tu'un töve nda kuenda ña ni ka'in vitin nuu ndo! Ta a kùuni ndo a kùuni ndo, va ìyo yi ña taso'o ndo yi. ² Vati yu'u ya'a ga kuiñui takua kuiñu ma Racha'nu Ndioo cha'a' ndo koto kèsiin ndo ma ití' ra. Chà'i tu'un nuu Cristu ña ni ku'vai ndo nuu uvanuuni ra, takua jà'a iin ndian kùu tatá ora chà'a na ñayoko se'e na nuu ma ra ni tanda'a chi'an. ³ Vati yu'u ya'a nàkaninì cha'a' ndo koto janda'viña'a inga ñivi ndo, ta jàña ndo ña jàka'nu ndo ma Cristu, takua jà'a ma koo xaán ña jànda'viña'a ri ma ña chūnani Eva chi'in maña ri tatiempu. ⁴ Va yu'u te'en chà'ninì cha'a' ndo. ¿Ta naja tiin ndo ña kà'an ma nda ndra nikuuni ña vachi kàtitu'un cha'a' iin Jesuu ña siin kàa kua ma Jesuu ndicha ña

cha kātitu'un ndi nuu ndo? ¿A ta naja tìn ndo inga tu'un ña kà'an cha'a' ma Tati Í Ndioo ña siin kàa kua ma ña cha nī'i ndo? ¿A ta naja iyo tu'va ndo ña chìnuni ndo ma tu'un kà'an ndra ña siin kàa kua ma tu'un Ndioo ña cha chìnuni ndo jà'a ndi?, ndia. ⁵ Chànini ñivi ña tatun ka'nu ga kùu ndrakan kua yu'u, kùuni na, va töve ndicha. ⁶ Ta vaji ndicha ña na töve nduva'a vii kà'in ora kàtitu'in nuu ndo, va ch̀toi ña iyo chinitunì kuenda ma tu'un Ndioo. Ta ch̀to ndo yi, ti kua'a' cha'a' cha jāna'ì yi nuu ndo chi'in tandi'i ma tiñu jà'a ndi. ⁷ ¿A chànini ndo ña na vā'a jā'i ma ora jāna'a saanì ma tu'un Jesuu nuu ndo? ¿A iin kuati kùu yi ña jandota'anì yu'u cha'a' ña jandoka'nui ndo?, kùuni ndo. ⁸ Taku yu'u ti tīndee ma ndian chìnuni inga ñuu yu'u chi'in xu'un', ikan na kuu kuàtiñui yi chi'in ndo. ⁹ Ta ma ora ch̀yoi chi'in ndo ta chaa iin kivi ña kùmani ndatiñu nui, va na töve nī chikain yi nuu nī'iin ndo, vati ma ndian kùu yani yo ndian kīchi ñu'u' Macedonia, ndiakan kùu ma ndian tīndee yu'u chi'in tandi'ì ña kùmani nui. Yakan va ma kivi ikan töve nī chikain nī'iin nakuyi nuu ndo, ta takan ni ja'i yi iti' nuu ndia. ¹⁰ Ta ndicha va'a ña ndava nuu Cristu kùu ma ña kà'in, ti ch̀toi ña jàtiñu va'i ta töve ch̀kain nī'iin nakuyi nuu ndo, yakan va na kùu ka'an nī'iin ndyo'o ndian iyo ninii ka'nu ñu'u' Acaya chatai. ¹¹ ¿Tanuu? ¿A kà'in te'en cha'a' ña töve kùunì nde'i ndo?, kùuni ndo. ¡Na yüvi takan kùu yi, vati ndava nda nuu Ndioo kà'in ña ya'a kùunì nde'i ndo!

¹² Va yu'u ni ja'i ma takua takani jà'i, ikan na kùu ni'i ndrakan ña kà'an ndra ña indukuni jà'a

ndra kua ndyu'u, ti töve ndicha ña takan jà'a ndra. ¹³ Va ma ña ndicha kùu yi ña ndrakan kùu ndra, ndra jà'ani ña tatun Cristu kùu ndra, ti ma tiñu jà'a ndra kùu yi ña jànda'viña'a ndra ñivini. ¹⁴ Ta ndisaa ña'a na töve ndetiñu kùtunini yo ña takan jà'a ndra, vati nda ma kui'na jàya'án ñá' ña kùuán' tati jàtiñu kuenda Ndioo. ¹⁵ Ta cha'a yakan kùu yi ña tu cha chà'a yo kuenda ña takan jà'a ma ndian jàtiñu kuenda ma kui'na, tajan kùuni yi ka'an yi ña juuni kùu jaya'a na na ña kùu na ndian ja'a tiñu va'a ndia. Va ni chaa iin kivi ña Ndioo ni jande'e ra tundo'o na cha'a' ma tiñu kini ña jà'a na.

Nuu ndè'e Paulu tundo'o cha'a' ña kùu ra tatun Ndioo

¹⁶ Inga cha'a' kà'an ndikoi chi'in ndo ña na töve va'a jà'a ndo ña chànini ndo ña ra tìvi xini kùì. Va tu takan chànini ndo, na ku'va ndo ña na ka'in nuu ndo takua kà'an iin ra tìvi xini, ikan na kuu jaka'nui yu'u ita'vi cha'a' ma ña kà'in, ¹⁷ ta na yöve ma Racha'nu Ndioo kùu ra ña chā'a ra ña na ka'in takan nuu ndo, va ni ka'in yi kuenda ña jàka'nui juuni mai takua jà'a iin ra tìvi xini tuva takan chànini ndo ña kùì. ¹⁸ Vati tu kua'a' ñivi iyo ñuñivi i'ya jàtayi na na cha'a' ma ña jà'a na, juuni kua ikan ni jatayì yu'u tuva takan kùuni ndo ndia. ¹⁹ ¿A va'a ña jàndeeni ndo tàso'o ndo tu'un kà'an ma ndra tìvi xini?, kùuni ndo. ¿A chànini ndo ña ya'a iyo chinituni ndo cha'a' ña jà'a ndo takan?, kùuni ndo. ²⁰ Ta juuni töve va'a ña ya'a jàndeeni ndo jàkuu ndo tiñu nuu ndrakan cha'a' ña jànini ndra ndo, ta kùu ndra ña su'u ndra nuu ndo, ta kùmusu ndra ndo, ta

töve tiñu'u ndra ndo, ta juunni ku'va ndo ña kani ndra nuu ndo ndia. ²¹ ¿A chànini ndo ña na töve va'a jà'a ndi cha'a' ña töve jà'a ndi ma kua jà'a ndra chi'in ndo?, kùuni ndo.

Vati tu ndrakan jàtayi ndra ndra cha'a' ma ña jà'a ndra, nda yu'u kùu jatayi yu'u cha'a' ña jà'i, vaji ma tu'un ikan kùu yí iin ña töve nda kuenda, kuenda ndo. ²² Vati tu ndrakan kùu ndra ndian hebreu, ta juuni yu'u ndia. Tatu ndrakan kùu ndra ndian ñu'u' Israel, nda yu'u ndia. Tatu ndrakan kùu ndra ndian kīchi tata Abraham, nda mai ndia. ²³ Tatu kàti ndra ña kùu ndra ma ndra jàtiñu kuenda Cristu; mai tiaga, vaji kà'in yí takua kà'an iin ra tivi xini. Va ndicha kuii ña jàtiñui tiá kua ndrakan, vati ndo'o gai kua ndrakan, ta chùndii gai vekaa kua ndrakan, ta kua'a' cha'a' cha yatin ni kuvì cha'a' ma Racha'nu ndia. ²⁴ Ta u'un cha'a' jānde'e ma ndian judíu tundo'o yu'u ña kāni na oko cha'un kumí yo'o chatai ta'ii'iin cha'a'. ²⁵ Ta uni cha'a' kāni na yu'u chi'in koroti, ta iin cha'a' kāni na yu'u chi'in yuu. Ta uni cha'a' sāvī ma varku kuà'in ma tichi tañu'u ndia. Ta iin cha'a' kīndoi tichi tañu'u iin nduvi ta iin niñuu. ²⁶ Ta juuni ya'a ga kua'a' ma nuu chàkunui ndē'i tundo'o: taku ma tichi yuta ka'nu, taku chi'in ma ndra su'u, taku chi'in ma ndian judíu ñui, ta ndian töve, taku tichi ñuu, tichi ku'u, ta tichi tañu'u, ta juuni taku chi'in ma ndian jà'ani ña ndian chìnuni kùu na ndia. ²⁷ Ta kua'a' cha'a' jàtiñui kuenda ma Racha'nu ta ndē'i tundo'o, ta kua'a' cha'a' tā'nda ñuma'nai, ta chīsokoi ti tüvi chà'a na ña kachì, ta nātiij takuii ndia. Ta juuni kua'a' cha'a' ndē'i tundo'o chi'in ña vichin ta cha'a' ña kùmani ja'ma ku'in.

28 Yöve uvaa cha'a' tundo'o i'ya ni kùu ma ña nàkaninì, vati ta'ii'in kivi juuni nàkaninì cha'a' ma ndian chìnuni òyo ñuu ndo chi'in ndian chìnuni inga ñuu ndia. 29 Tu òyo nda ndian kùmani ñandee, nda yu'u kùmani ñandei cha'a' na ndia. Ta tu òyo ndian tindani'ni inga ñivi tichi kuati ña na ja'a na yi, nda yu'u ya'a kàyunì jà'a yi ndia.

30 Tu òyo nda cha'a' òyo yi ña jatayi na na, nda yu'u ni jatayi yu'u cha'a' ma ña kà'an na ña tüvi ndàkutiñui. 31 Ma Racha'nu Ndioo, ra kùu Tatá ma Racha'nu yo Jesucristu, ra ya'a íí, ta ra òyo yi ña jàka'nu yo ndisaa tiempu, cha chito va'a ra ti yöve tu'un vata kùu ma ña kà'in. 32 Ma ora chíyoi ñuu Damascu, ma ra kùu kuvienü ña jàkuu tiñu nuu ma rey Areta ma ñuu ikan, tãchi ra kua'a' jandaru ña na kumi ndra ma yuve'e ka'nu ña òyo yu'u ñuu ikan, kuenda na tiin ndra yu'u ta ku'in vekaa. 33 Va ma ndra merui jàkakú ndra yu'u tichi iin tuka, ta jãnuu ndra yu'u nuu òyo iin yavi ma muru ña chíkonuu ma yu'u ñuu ikan. Ta takan kùu yi ña kākú xe'i nda'a kuvienü.

12

Ña ndè'e Paulu ja'a Ndioo

1 Na töve nda kuenda kùu yi tuva jàka'nu yo juuni maa yo, ta vaji takan kùu yi va òyo yi ña katitu'in ma ña ndè'i ña kàa takua kàa ña ndè'o tichi ñuma'na yo jã'a ma Ndioo. 2 Nàkotoi iin ma ra chìnuni tu'un Cristu, ña cha chinu uchi kumi kuiya kùu yi ña kīchi kī'in Ndioo ra, ta chã'an ra chí'in ra ma andivi sukun ga nuu òyo

ra. Ta töve chïtoi a chā'an ra chi'in ra chi'in kuñu ra a chi'in tatini ra, uvanuu Ndioo kùu ma ra chïto. ³ Ta ndicha ña vaji töve chïtoi tu chā'an ra chi'in kuñu ra a töve, uvanuu ma ña chïtoi kùu yi ña ⁴ chā'an ra chi'in Ndioo nuu ìyo vii ma ñivi. Ta ikan kùu nuu chīni ra tu'un xe'e ña kēe yu'u Ndioo, ña na kùu katitu'un yo yi nuu inga ñivi. ⁵ Kùu jatayì yu'u cha'a' iin ra kùu takua kùu rakan, va kuenda yu'u töve jätayì cha'a' juuni mai, ti uvanuu cha'a' ña jätayì yu'u kùu cha'a' ma ña na kùu ja'a va'i. ⁶ Ta tu kùuni ka'an va'i cha'a' juuni mai, kùu ja'i yi tu kùuni, ti ma tu'un ndicha kùu ma ña kà'in, va na töve jà'i yi koto kuuni ma ñivi ña ya'a ndu ma kua ìyo yi ña ka'in a ma kua nde'e na ña kùì. ⁷ Ta cha'a' ña koto ya'a ndui ña jatayì yu'u cha'a' ña jānde'e Ndioo yu'u ma tañu ñuma'nai, yakan va juuni maa ra kùu ra ña chā'a ra ña na jande'e ma kui'na tundo'o yu'u. Ta ma tundo'o ikan ti ya'a u'vi yi takua u'vi nuu ki'vi ma iñu na'nu kuñu yo. ⁸ Vati uni cha'a' cha chikain nuu ma Racha'nu ña na tavani'i ra ma tundo'o ikan yu'u. ⁹ Va ma Racha'nu java te'en nāka'an ra chi'in: "Yo'o se'yu, cha ìyo ndisaa ma ñamani chi'un ta tūva chiniñu'un inga nakuyi, vati ma ndatui ndichin ga nà'a yi nuu ma ñivi ora kùmani ñandee na." Ta cha'a' yakan kùu yi ña ya'a ga chisij ta jatayì ña kùì iin ra kùmani ñandee, vati takan kùu nde'e ma ñivi kua'a' ndatu ma Cristu jà'a yi nui. ¹⁰ Yakan va ya'a ga chisij cha'a' ña kùì takan, vaji kùmani ñandei, a kà'an ti'ini ñivi chatai, a ña ya'a ndu sokoi, a kanita'an ñivi chi'in a ña nde'i tundo'o cha'a' ña kùuni nde'i Cristu, vati ma ora ya'a ga vita kùuni, juuni ya'a tūvini ña ìyo ma

ñandee Cristu chi'in.

Ya'a ga chitu'un ma Paulu cha'a' ma ñivi chìnuni ñuu Corintu

¹¹ Ma ña já kātitu'in nuu ndo ndache'e, kā'in yi kuenda ndo takua kà'an iin ra tivi xini, vati maa ndo kùu ma ndian jā'a ña na ka'in yi takan. Va tüvi nī tiñu'u ndo yu'u, vati ma ndra tiñu'u ndo kùu ma ndra kàti maa, ña kùu tatun Cristu ña ya'a va'a. Tatu yu'u na töve nda kuendai, na yüvi cha'a' yakan kùuni yi ka'an yi ña ka'nu ga ndra kua yu'u. ¹² Ta chi'in ña jāndeeni ña nde'i tundo'o ta chi'in ma seña jā'i, ta chi'in ndatu ta chi'in ma tiñu ya'a va'a ña jā'i ora chíyoi chi'in ndo. Chi'in ndisaa yakan jàna'a yi ña ndicha kuii ña iin ra tatun Cristu kùu. ¹³ ¿A chànini ndo ña töve kùuni nde'i ndo takua kùuni nde'i ndian chìnuni inga ñuu cha'a' ña töve nī chikain ma ña chiniñu'i nuu ndo?, kùuni ndo. Ta tu takan kùu yi, kùuni ndo, ¡ka'nu kooni ndo!, tuva takan.

¹⁴ Yu'u cha iyo tu'vai ña kunde'i ndo ma cha'a' uni. Ta indukuni na töve ni jatañui nuu ndo, ti töve ni ndakain ndatiñu nuu ndo ña ni kuniñu'i nuu ndo iti' nuu ndia. Vati yöve ndatiñu ndo kùu ma ña kuàndukui ti ma ña kuàndukui kùu maa ndo. Takua jà'a ma ndian kùu tatá, ña jàkaya na xu'un' kuenda ma ndiakwati se'e na, ta yüvi ma ndiakwati se'e na jàkaya na yi kuenda ma ndian kùu tatá na. ¹⁵ Ta ya'a kùuni nde'i ndo, ña kùu janaa ndi'i ma ña iyo nui kuenda ndo, nda ña kùu kuvj cha'a' ndo. Ta tu ndicha kuii ña nani kivi kùuni gai nde'i ndo, ta, ¿a va'a jà'a ndo ña ta'ii'in kivi kuàjaña ndo ña kùuni ndo nde'e ndo yu'u?, kùuni ndo.

16 Ta ndyo'o vaji ch̀to kachin ndo ña töve ch̀kain ña chiniñu'i nuu ndo, va ìyo iin ndian ìyo tañu ndo ña kà'an, ti iin ra kēña'a ñivini k̀i. 17 Ta ch̀to va'a ndo ña ni yu'u tüvi janda'viña'i ndo, ta ni ma ndra tãch̀i nuu ndo ndia. 18 Vati nuu ra yani Titu ch̀kain ña na kunde'e ra ndo. Ta k̀unì ndakatu'in iin nakuyi nuu ndo, ¿a kēña'a ma Titu ndo ora chãnde'e ra ndo chi'in inga ma ra yanio?, k̀uni ndo. Cha ch̀to va'a ndo ña tüvi nì janda'viña'a ndi ndo, ti ninduvi ndi iin ku'va nì ch̀nini ndi ora jàna'a ndi nuu ndo takua k̀uni Ndioo ña jà'a ndi.

19 Ndyo'o ndian ya'a k̀uni ndi nde'e ndi, ¿a ch̀nini ndo ña juuni cha'a' maa ndi kà'an ndi ña kà'an ndi te'en?, k̀uni ndo. Na yöve takan k̀u yi, ti ndava nda nuu Ndioo kà'an ndi yi cha'a' ña k̀u ndi ndian ch̀nuni tu'un Cristu. Ti tandi'i ma tu'un ña kà'an ndi i'ya k̀u yi kuenda ña na chinuni va'a ndo ta kua'nu va'a ndo chi'in yi. 20 Vati ma ora kunde'i ndo yu'v̀i koto nata'in ndo ña töve va'a ìyo ndo ma kua kuunì nata'in ndo, ta koto töve nata'an ndo yu'u ma kua k̀uni ndo ndia. Cha'a' yakan k̀u yi ña yu'v̀i nata'in ndo ña k̀nita'an yu'u ndo, a tixin ndo, a kayuni ndo chi'in ta'an ndo, a ña kuenda maani ndo k̀uni ndo, a ña k̀nduva'a ndo ta'an ndo, a kà'an ndaa ndo chata na, a jatayi ndo ndo, a ña jakanuu ndo xini ta'an ndo. 21 Ta yu'v̀i, koto jakukanuu Ndioo yu'u cha'a' ndo, ta kicha'i kuàkui ma ora ni kunde'i ndo cha'a' ma kuati ja'a ndo, ña juuni ja'a ga ndo nda vitin, takua k̀u ña k̀'vi ndra'ii chi'in ñivi ña'a yöve ñasi'i ndra, a ñivi ña'a ña k̀'vi chi'in ndra yöve ii vi, a inga tuku ña kini ña

takä'an jàña ndo ña jà'a ndo ndia.

13

Tu'un nuu ndi'i nia ña tàchi Paulu nuu ndian chìnuni ìyo ñuu Corintu

¹ Ña'a kùu ma cha'a' uni ña kuànde'i ndo. Tu ora tìsokuati yo iin ñivi, ìyo yi ña tìsokuati uvi a uni na na, ikan na kuu ka'an yo ti iin ña ndicha kùu yi. ² Nuu tandi'i ndyo'o ndian jà'a kuati tatiempu chi'in nuu inga tuku ndo, kàtitu'un ndikoi nuu ndo inga cha'a' chi'in tu'un i'ya: tu ku'in kunde'i ndo inga cha'a' tüva ni kunda'vinì ndo tuva juuni jà'a ga ndo ma kuati. Tu'un i'ya kùu ma ña cha kàtitu'in nuu ndo ma ora chānde'i ndo cha'a' uvi, ta vitin tàa ndikoi yi kuenda ndo vaji ìyo chikai. ³ Takan ni ja'i, ikan na koto kachin ndo ña ndicha kuii ña yu'u kùu ma ra kà'an chi'in tu'un yu'u Cristu. Vati taku Cristu ti tüvi kumani ñandee ra cha'a' ma tiñu jà'a ra chi'in ndo, vati nduva'a ìyo ndatu ra chi'in ndo. ⁴ Ta ndicha kuii ña ndyu'u tüvi ñandee ndi indukuni takua tüvi nī chiyo ñandee Cristu ora chī'í ra nuu kruu. Va tava jānataku ndiko ma Racha'nu Ndioo ra chi'in ndatu ra, indukuni kua ikan ni ndo'iin ndi chi'in ra cha'a' ma ndatu ra kuenda ña jàkuu ndi tiñu nuu ndo ndia.

⁵ Yakan va ndyo'o, na ja'a va'a ndo kuenda ma naja kua kùu ndo, ikan na kuu koto kachin ndo tuva ndicha ña chinuni va'a ndo tu'un Cristu. jNa ki'in ndo ku'va ndo! ¿A töve chà'a ndo kuenda ña Jesucristu ìyo ra chi'in ndo, tuva ndicha ña ndian chìnuni kùu ndo? ⁶ Ndàtu ndi ña na ku'va ndo kuenda ña ndicha va'a ña ndra

chìnuni kùu ndi ndia. ⁷ Ta cha'a' yakan kùu yi ña ndyu'u kà'an ndi chi'in Ndioo cha'a' ndo, ti tüvi kùuni ndi ña na ja'a ndo nĩ'iin ma ña töve va'a. Ta ora kà'an ndi chi'in Ndioo takan, töve kà'an ndi yi kuenda ña na jandondaa ndi juuni maa ndi, vati ma ña kùuni ndi kùu yi ña na ja'a ndo ña va'a vaji iyo ndian chànini ña ndian vatani kùu ndi. ⁸ Vati ndisaa ma tiñu jà'a ndi kùu yi kuenda ña na koto ma ñivi ma tu'un ndaa, ta yüvi kuenda ña tixe'e ndi ma ña ndaa nuu na kùu yi. ⁹ Yakan va ya'a chisii ndi vaji tüvi ñàndee ndi, vati ma ña kùuni ndi kùu yi ña maa ndo na koo ñandee, ti takan chikan ndi nuu Ndioo cha'a' ndo ña na ku'va ra kua'nu va'a ndo chi'in ma tu'un ra. ¹⁰ Tái ma tutu i'ya kuenda ndo ma antea ña ku'in kunde'i ndo, ikan ma ora chai chiña na tüva ya'a ga jande'i tundo'o ndo cha'a' ma tiñu ndisoi, jà'a ma Racha'nu. Vati ma tiñu i'ya kùu yi kuenda ña na tindei ndo ña kua'nu va'a ndo chi'in ma ña chìnuni ndo tu'un Ndioo, ta yüvi kuenda ña na kuita kuati ndo.

¹¹ Ta vitin ndyo'o yani, kùuni ña na sii kuuni ndo ta na nanduku ndo naja kua kuu kua'nu ndo takua kùuni Ndioo. Ta na koo vii ndo ta ndo'iin ndo ta jandomani ndo ta'an ndo. Ta ma Ndioo ra kùuni nde'e yo ta ra ja'a ña na koo va'a yo chi'in ta'an yo, na koo ra chi'in ndo ndia. ¹² Na kaña'a ndo chi'in ta'i'iin ta'an ndo chi'in nda'a' ndo ta tutu ndo sitin ndo.

¹³ Ta tandi'i ma ndian kùu ta'an yo ndian chìnuni tàchi na saludu nuu ndo ndia.

¹⁴ Ta na koo ma ñamani ma Racha'nu Jesu-cristu chi'in ndo, ta na kunda'vini ma Racha'nu

Ndoo ndo, ta juuni na koo ma Tati Í Ndioo chi'in
ndo ndia. Ta takan na kuu yi. Amén.

Zacatepec Mixtec NT
Mixteco, Santa María Zacatepec: Zacatepec Mixtec
NT New Testament

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Santa María Zacatepec

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

55b3808f-9cd0-5da9-90f0-a96c172e0e02